

**NOTAT TIL
FOLKETINGETS EUROPAUDVALG**

27. oktober 2019
19/06444-14
son-dep

Rådsmøde (konkurrenceevne) den 28. november 2019

Indholdsfortegnelse

Den eksterne dimension af Europas konkurrenceevne 2

Den eksterne dimension af Europas konkurrenceevne

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet forventes en drøftelse af den eksterne dimension af Europas konkurrenceevne. Drøftelsen ventes dels at fokusere på de pågående handelspolitiske diskussioner i WTO og dels den kommende industripolitiske strategi, herunder særligt spørgsmål om konkurrence- og fusionsregler samt brugen af statsstøtte.

Regeringen lægger vægt på, at fremtidens handels- og industripolitik trækkes i en grøn og bæredygtig retning. Regeringen anerkender, at Europas konkurrenceevne er udfordret. Dette skyldes særligt den ulige konkurrencesituation, der opstår ved, at visse virksomheder fra tredjelande i højere grad modtager økonomisk støtte fra deres egen stat, end europæiske virksomheder gør. Regeringen støtter derfor fokus på at håndtere de ulige konkurrencevilkår, der kan være mellem europæiske virksomheder og virksomheder fra tredjelande, men finder det samtidig vigtigt, at det ikke fører til øget protektionisme. Regeringen støtter derfor, at EU promoverer og forsvare en ambitiøs, fair og bæredygtig handelspolitik.

Endvidere ønsker regeringen, at den kommende industripolitik tænkes tæt sammen med den grønne omstilling af industrien, og at der fokuseres på at udnytte mulighederne af omstillingen til klimaneutralitet og den øgede digitalisering af industrien.

2. Baggrund

Det Europæiske Råd har i marts 2019 opfordret Kommissionen til at præsentere en langsigtet vision for EU's industripolitik. Strategien forventes at blive præsenteret i første halvdel 2020. Den kommende Kommission ventes at udarbejde strategien i tæt kobling med Kommissionens overordnede prioriteter om at fremme den grønne omstilling og digitaliseringen af økonomien med henblik på at styrke industrien frem mod 2030.

Bagtæppet for strategien er den skærpede globale konkurrencesituation, som europæiske industrivirksomheder befinder sig i. Udfordringen anses for todelt i form af på den ene side en 'intern' udfordring relateret til industriens rammevilkår, såsom at sikre et mere velfungerende indre marked ved at fjerne unødvendige barrierer. På den anden side er der en 'ekstern' udfordring i form af tiltagende unfair konkurrence fra bl.a. statsstøttede industrier uden for EU. Det har skabt fornyet politisk interesse for den europæiske industripolitik – ikke mindst for at finde passende svar, der dels kan styrke europæisk industris globale konkurrenceevne og dels fastholde en

fair og lige konkurrencesituation på globalt plan til gavn for europæiske virksomheder og arbejdspladser.

Strategien forventes at lægge op til, at EU's industripolitik og det indre marked kobles tættere sammen i en mere holistisk tilgang. Det vil blandt andet betyde, at både emner såsom implementering og håndhævelse samt konkurrencereglerne forventes bragt i spil. Strategien forventes derudover at sætte fokus på omstillingen til en bæredygtig og grøn europæisk industri, der skal medvirke til at nå målene i Paris-aftalen og Kommissionens vision om et klimaneutralt EU i 2050.

Endelig forventes strategien at indeholde forslag til udmøntning af det igangværende arbejde med at fremme europæiske såkaldte strategiske værdikæder. En værdikæde er den række af led der er i produktionen af varer, eksempelvis for et batteri fra udvidelsen af et råstof, forarbejdelse til battericeller til samling en et færdigt produkt som en bil. Kommissionen har udpeget en række strategiske værdikæder inden for fx autonome køretøjer, lavemissions cement, kemikalie og stålindustri, cybersikkerhed m.m. Hertil er der udarbejdet en række anbefalinger til hver værdikæde. Herudover kom en række horisontale anbefalinger for hvordan den europæiske industris konkurrenceevne kan styrkes gennem et øget fokus på værdikæder.

3. Formål og indhold

Formandskabet har lagt op til at drøfte den eksterne del af Europas konkurrenceevne. Det forventes at indebære en generel drøftelse af Europas konkurrenceevne, og hvordan den i stigende grad bliver udfordret af andre store verdensøkonomier, eksempelvis Kina og USA. Drøftelsen forventes at blive koblet dels til de pågående handelspolitiske diskussioner, særligt i relation til WTO, og dels til den kommende industripolitiske strategi.

I forhold til den handelspolitiske del af diskussionen forventes et fokus på, hvordan EU skal føre an i moderniseringen af WTO. Det har til formål at sikre, at WTO's tvistbilæggelsessystem fortsat fungerer, så uenigheder mellem medlemmerne om overholdelse af de internationale handelsregler kan afgøres. Samtidig bør moderniseringen også indeholde en opdatering af reglerne i WTO, så de svarer til nutidens økonomi, især med hensyn til e-handel, tvungen teknologioverførsel og subsidier. Derudover forventes den handelspolitiske del af drøftelsen også at have fokus på, hvordan EU kan imødegå udfordringerne med statsstøttede virksomheder i tredjelande, der på baggrund af urimelige subsidier udkonkurrerer deres europæiske konkurrenter. Hensigten er at inkludere spørgsmålet om statsstøtte i handelsaftaler, for derigennem at imødekomme de ulige konkurrencevilkår. Herudover vil den kommende Kommission forventeligt sætte fokus på at styrke EU's evne til at beskytte sig mod unfair handelspraksis, blandt andet gennem mere effektiv anvendelse af de handelsdefensive instrumenter.

I forhold til den kommende industripolitiske strategi ventes drøftelsen at omhandle, hvordan strategien kan bidrage til at imødegå de ulige konkurrencevilkår fra tredjelande. Her er særligt to tiltag tidligere blevet fremhævet. Dels en mere aktiv brug af statsstøtte fra medlemsstaterne selv og dels tilpasning af konkurrence- og fusionsreglerne. Et øget brug af statsstøtte til at understøtte europæiske virksomheder ventes at blive italesat som en nødvendighed for at understøtte øget teknologisk innovation og udvikling i industrien, eksempelvis inden for digitalisering og kunstig intelligens.

En række medlemsstater ønsker i stigende grad, at EU's konkurrence- og fusionsregler lempes for bedre at kunne skabe 'European Champions'. Forslagene har blandt andet gået på i højere grad at inkludere den globale konkurrencesituation i vurderingen af konkrete fusioner samt at give større virksomheder bedre mulighed for at fusionere. Særligt Kommissionens afvisning af Siemens-Alstom fusionen tidligere i år og det efterfølgende fransk-tyske industrimanifest har givet anledning til i højere grad at fokusere på en mulig lempelse af konkurrence- og fusionsreglerne.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Drøftelsen har ikke i sig selv andre konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Der har ikke været foretaget høring forud for drøftelsen.

9. Forhandlingssituationen

Drøftelsen spænder over et bredt emne med relation til andre politikområder, hvor landene ventes at kunne inddeles i forskellige grupperinger på de forskellige spørgsmål.

Der forventes bred opbakning til en modernisering af WTO for at sikre mere lige konkurrencevilkår globalt. Ligeledes ventes der opbakning til i højere grad at indarbejde regler om statsstøtte i handelsaftaler.

For så vidt angår spørgsmålet om industripolitikken er der generelt enighed om, at EU's konkurrenceevne er udfordret, og der former sig i stigende grad opbakning til, at EU skal satse på en grøn og digital dagsorden for at sikre europæisk industris konkurrenceevne.

Imidlertid er der ikke enighed om værktøjerne til at afhjælpe udfordringerne og høste mulighederne. En gruppe - primært bestående af de 'klassiske' industritunge lande - forventes at fokusere på at fremme Europas konkurrenceevne gennem en styrkelse af den europæiske industri. Dette skal først og fremmest ske ved hjælp af lempeligere konkurrence- og fusionsregler samt øget brug af statsstøtte med et fokus på udvalgte sektorer, som man ønsker at understøtte. Modsat forventes en gruppe primært bestående af mindre lande med mere åbne økonomier at argumentere for en styrkelse af de generelle rammevilkår for industrien ved at fremme det indre marked og for så vidt muligt håndtere de ulige konkurrencevilkår i handelspolitikken. Hertil kommer, at en række forgangslande i forhold til klimapolitikken ventes at fremhæve omstillingen til klimaneutralitet i 2050 som en stor mulighed for den europæiske industri, og at en succesfuld grøn omstilling vil få stor betydning for den fremtidige konkurrenceevne.

10. Regeringens generelle holdning

Det er en hovedprioritet for regeringen, at industripolitikken får et bæredygtigt og grønt sigte.

Regeringen arbejder for, at industripolitikken herunder konkurrencepolitikken fortsat er forankret i principperne om et fair og konkurrencepræget indre marked, der tilskynder til innovation og konkurrencedygtige virksomheder. Samtidig har regeringen dog forståelse for, at der kan være behov for at opdatere bl.a. konkurrencereglerne til bedre at tage højde for den voksende digitale økonomi og særligt værdien af data.

Ligeledes anerkender regeringen, at den europæiske industri er udfordret i den globale konkurrence. Regeringen ønsker som udgangspunkt, at der fokuseres på at forbedre rammevilkårene generelt for alle virksomheder, fremfor at der udvælges enkelte værdikæder og lave særlige tiltag for disse. Dog er det en tilgang, som i stigende grad præger debatten, og for at gøre

dansk indflydelse gældende vil regeringen derfor gå konstruktivt ind i drøftelserne. Derfor vil regeringen arbejde for, at den kommende Kommissions arbejde med udvalgte strategiske værdikæder fokuserer på tværgående teknologier med klar merværdi for EU og at tilgangen skal bidrage til at understøtte den grønne omstilling. Samtidig er det centralt, at disse processer er transparente og åbne for alle lande og virksomheder inkl. SMV'er.

Endvidere ser regeringen et åbent og regelbaseret handelssystem som et afgørende fundament for EU's globale konkurrenceevne, da det giver europæiske virksomheder muligheder for at udnytte globale værdikæder til at skabe vækst og beskæftigelse. Handlen med omverdenen vil dog kun bidrage til den fremtidige konkurrenceevne og vækst, så længe det sker på lige konkurrencevilkår. Derfor er regeringen enig i den kommende Kommissions prioritering af, at EU må føre an i moderniseringen af WTO, samt at det er nødvendigt, at EU er i stand til at slå effektivt ned på brug af unfair handelspraksis såsom statsstøtte til tredjelandes virksomheder. For regeringen er det dog vigtigt, at EU's modsvar til unfair handelspraksis ikke har et protektionistisk sigte, som vil være skadeligt for en åben økonomi som den danske. Regeringen vil desuden arbejde for en stærkere sammentænkning af miljø- og klimahensyn i EU's handelspolitik og det multilaterale handelssamarbejde.

Regeringen er overbevist om, at EU har en global styrkeposition inden for grønne og bæredygtige løsninger, som kan styrke EU's konkurrenceevne samtidig med målopfyldelsen af Paris-aftalen og Verdensmålene. Det er samtidig vigtigt, at EU's digitale politik sammentænkes med klimapolitikken, så mulighederne udnyttes fuldt ud. For eksempel ønsker regeringen et øget fokus på, hvordan man gennem cirkulær økonomi og digitale teknologier kan omstille produktion og forbrug, så materialer og produkter udnyttes optimalt, og klimaafttrykket minimeres. Desuden arbejder regeringen for at fremme tilgængelighed og anvendelse af data i EU, der er centrale for udviklingen af innovative løsninger i den grønne omstilling.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.